

ΧΑΡΗΣ
ΒΛΑΒΙΑΝΟΣ

ΑΥΤΟ
ΠΡΟΣΩΠΟ
ΓΡΑΦΙΑ
ΤΟΥ
ΛΕΥΚΟΥ

ποιήματα · στιγμιότυπα · μεταγραφές

Τό παρόν έργο πνευματικῆς ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τίς διατάξεις τῆς έλληνικῆς νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) κατά τίς διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικῆς ιδιοκτησίας. Ἀπαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτῆς άδείας τοῦ εκδότη ή κατά όποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ήλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) άντιγραφή, φωτοανατύπωση και έν γένει άναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, άναμετάδοση στό κοινό σέ όποιαδήποτε μορφή και ή έν γένει εκμετάλλευση τοῦ συνόλου ή μέρους τοῦ έργου.

Ἐκδόσεις Πατάκη — Σύγχρονη έλληνική λογοτεχνία

Σειρά: Σύγχρονη έλληνική ποίηση

Χάρης Βλαβιανός, *Αὐτοπροσωπογραφία τοῦ λευκοῦ*

[*Ποιήματα / Στιγμιότυπα / Μεταγραφές*]

Διόρθωση: Σοφία Μπούμπουρα

Σελιδοποίηση: ΑΝΑΓΡΑΜΜΑ

Φίλμ – Μοντάζ: Μαρία Ποινιοῦ-Ρένεση

Copyright© Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Ἐκδόσεις Πατάκη) & Χάρης Βλαβιανός, 2017

Πρώτη έκδοση από τίς Ἐκδόσεις Πατάκη, Ἀθήνα, Φεβρουάριος 2018

Κ.Ε.Τ. Β604 Κ.Ε.Π. 43/18

ISBN 978-960-16-7835-1

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665, ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΝΕΑ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ 122, 563 34 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ,

ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

ΧΑΡΗΣ ΒΛΑΒΙΑΝΟΣ

ΑΥΤΟΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΛΕΥΚΟΥ

[ΠΟΙΗΜΑΤΑ / ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΑ / ΜΕΤΑΓΡΑΦΕΣ]

Στήν Ειρήνη καί στόν Ἀλέξανδρο,
στή Μάρω καί στή Ροδάμη –
γιατί οἱ τρεῖς σωματοφύλακες ἦταν ἐντέλει τέσσερις

Ἄς γίνων ὄλα λευκά γιά νά γεννηθεῖ τό φῶς.

Λευκός, ὁ ψίθυρος.

Λευκό, τό πέταλο.

Λευκή, ἡ ἀναχώρησι.

Λευκή, ἡ ἐξάλειψι.

Τόσες ἀποχρώσεις μέσα στό λευκό!

Ἄπό τό παγωμένο λευκό τῆς βουνοκορφῆς

στό θερμό λευκό τῆς σελίδας

πού ἀνίγκει στό ὄνομά Του.

EDMOND JABÈS, *Le livre des marges*, 1984

Νά παρακολουθεῖς στενά, νά ἐπιτηρεῖς τό χαμένο νόημα.

MAURICE BLANCHOT, *L'Écriture du désastre*, 1980

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΩΔΗ ΣΤΟ ΧΑΜΕΝΟ ΝΟΗΜΑ	15
‘Απλά μαθηματικά	17
Cavo Paradiso	21
Ecce Mater	23
Έρωτας κόκκινος και ζουμερός	25
‘Απώλεια [1]	26
Μέρες τοῦ 2017	28
‘Η Ρίτα Χαίνουορθ στό ντιβάνι	30
Δῶρο ἐξ οὐρανοῦ	32
Death wish	34
Δεδηλωμένο πάθος	36
‘Η φύση τῶν πραγμάτων	38
Rigoletto Revisited	40
Καλοκαιρινό φλέρτ	41
Κυκλαδικό εἰδύλλιο	42
‘Επιστολή μέ νόημα	43
Bal masqué	45
Café existential	46
‘Ενας γρύλλος (στόν ὦμο) δέν φέρνει τόν ἔρωτα	47
‘Αλήθεια	49
Βιλανέλλα πικρή χωρίς βανίλια	51
«‘Αν τά φιλιά...»	52
‘Από τριαντάφυλλα ἄλλο τίποτα	53
Τά φωνήεντα ὡς γνωστόν φωνάζουν	55
April is the funniest month	58
‘Αποκάλυψη αὔριο	60
«Θέλω νά προσκυνήσω τά γόνατά σου»	62
‘Άλλο ἓνα φυσικό ποίημα	63
‘Απώλεια [2]	64
‘Η φωλιά τοῦ κούκου (στόν Έλικώνα)	66
‘Ωδή στό χαμένο νόημα	68

Φιλοφρονήσεις	70
Πώς βρέθηκε αυτός ο σκελετός στην ντουλάπα;	71
‘Ο ταχυδρόμος θά χτυπήσει δύο φορές, αλλά όχι τή δική σου πόρτα	73
Λάθος έρώτηση	74
Λέξεις, λέξεις, άφώρητες λέξεις	76
Στιχομυθίες	78
‘Ο σάν μπαμπάς	79
Είδε κανείς τήν ‘Αριελ;	80
Nel mezzo del... pranzo	81
Manifest destiny	83
Rose is a rose is a rose is a rose	85
Τό βιβλίο τής ζωής είναι πάντοτε άνοιχτό σέ μιά τυχαία σελίδα . .	86
Γιά άπαλά, εύαίσθητα δέρματα	88
‘Ο Ναός του Τάγματος των Χαμένων Ριμαδόρων	90
‘Ο Νάνος και οι έπτά Χιονάτες	91
Σέ πόση ώρα τελειώνει τό έργο;	93
Πέντε χαϊκού μέ μελτέμι και άμμοβολή	95
Πόσες σκέψεις είπες;	96
Οί άντρες στά πενήντα	97
Le diable de frivolite	98
«Τά υπόλοιπα είναι σιωπή»	100

ΣΧΕΔΟΝ ΔΙΑΣΗΜΟΣ 101

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ, ΠΟΛΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ 111

Can death be sleep, when life is but a dream?	113
Λευκή πινελιά	115
‘Ο Μπλαίηκ στον Παράδεισο	116
Τερατ-όμορφη	117
‘Ο Μπάυρον λίγο πριν, λίγο μετά	118
‘Ένας τρελός στην κορυφή του Παρνασσού	119
Μέρες του 1815	120
Γκαΐτε προς Βέρθερο	122
« ‘Ο Στάλιν έξάλλου μισούσε τή φύση»	123
« Έσένα έχω μέσα στην καρδιά μου»	124
‘Ο Κάντ συναντᾶ επιτέλους τον Φρόντ	125
‘Ο Νίλ ‘Αρμστρονγκ στό γηροκομείο	127

Ὁ ἀξιωματικός πού σκότωσε τόν Ἄρχιμήδη	128
Ἀνθρώπινα, πολύ ἀνθρώπινα	129

GERMANICUM	137
------------	-----

Συντήρηση λαιμητόμου	139
Τό μπαστόνι τοῦ ὑπερανθρώπου	141
Ἡ σιωπή εἶναι στάχτη (έβραϊκή)	143
Νεκροταφεῖο Dorotheenstadt	144

Η ΑΝΤΟΧΗ ΤΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ	147
----------------------	-----

Ὅχι ἰδέες γιά τό πράγμα ἀλλά τό πράγμα τό ἴδιο	149
Canto XLV	150
Ὅταν ἡ ἄνοιξη ἐπιστρέψει	153
Ἀφιέρωση	154
Ἡ μύγα	156
Τάδε ἔφη δαμαστής (γνωστός ἐπίσης καί ὡς Προκρούστης)	158
Musée des beaux arts	160
Dream song 14	161
Τόσο τό καλύτερο	162
Τή μέρα πού πέθανε ἡ lady	166
Γιά τόν Τζών Μπέρρυμαν	168
Οἱ ὄνειροπόλοι	169
Ἄχρη	171
«Τοῦ Γιώργου Σεφέρη στόν Κάτω Κόσμο»	173
Λαέρτης	175
Δοκίμιο σχετικά μέ τό τί σκέφτομαι περισσότερο	176

ΩΔΗ ΣΤΟ ΧΑΜΕΝΟ ΝΟΗΜΑ

ΑΠΛΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Πέρυσι γιορτάσαμε μαζί τὰ γενέθλιά μας.
Ἡ τούρτα ἦταν στολισμένη μέ ἑκατό κεριά.
Αὐτό δέν θά συμβεῖ ξανά.
Τό ἄθροισμα τῶν ἡλικιῶν μας
θά αὐξάνεται κάθε χρόνο κατά δύο ἀριθμούς.
Σέ δώδεκα μῆνες θά γίνουμε ἑκατόν δύο,
στούς ἐπόμενους δώδεκα ἑκατόν τέσσερα κ.ο.κ.

Ἄν πεθάνω στήν ἡλικία πού πέθανε ὁ πατέρας μου,
ἔχω μπροστά μου ἀκόμη εἴκοσι χρόνια ζωῆς.
Ἄν πεθάνω στήν ἡλικία πού πέθανε ἡ μητέρα μου,
μόλις δεκαέξι.

Ἡ μητέρα μου πέθανε 2 Ὀκτωβρίου,
τήν ἡμέρα πού ἡ ἀδελφή μου ἔκλεινε τὰ σαράντα ἕνα.

Ὁ παππούς μου πέθανε 18 Ἰουνίου,
τήν ἡμέρα πού ἔκλεινα τὰ δεκαεννιά.

Ἡ ἀδελφή μου, ὅταν ἔμαθε τό νέο,
βρισκόταν σέ κοινότητα ἀποτοξίνωσης
95 χιλιομέτρα βορειοδυτικά τῆς Ρώμης.

Ἐγώ πετοῦσα στά 30.000 πόδια πάνω ἀπό τόν Ἀτλαντικό
καί ἀναρωτιόμουν τί θά συμβεῖ ἂν τό ἀεροπλάνο
καρφωθεῖ ξαφνικά στά μαῦρα νερά.

Ὁ φίλος μου ὁ Τζόνι πέθανε πρὶν ἀπό τρία χρόνια.

Ἄν ζοῦσε, δέν θά ἤμουν ἐγώ αὐτός πού εἶδε ἐχθές
τό sequel τῆς *Μαδαγασκάρης* ἀγκαλιά μέ τήν κόρη του.

Ἡ Βίκυ ἔφυγε μέσα σέ ἑπτὰ μῆνες
ἀπό ἕναν ἐπιθετικό καρκίνο στόν ἐγκέφαλο.

Ήταν μόλις πενήντα ενός και ό γιός της δεκαπέντε.
Τήν τελευταία φορά πού τήν είδα στό «Υγεία»
μέ κοίταζε μέ τό έντρομο εκείνο βλέμμα
πού έλεγε: «Θά πεθάνω γαμῶτο, μή μοϋ λέτε ψέματα».

Τό 1989 άρχισα νά διδάσκω στό Κολέγιο.
Τοϋ χρόνου θά έχω διανύσει
τά τέσσερα πέμπτα τής διαδρομής –
σέ δεκαέξι έξάμηνα θ' αναγκαστώ ν' αποχαιρετίσω
γιά πάντα φοιτητές και συναδέλφους.
Δέν θά ξαναμπῶ ποτέ σέ άμφιθέατρο,
οϋτε θά χρειαστεί νά αναλύω επί ῶρες
τήν τριχοτόμηση τής ψυχής
ή τίς κατηγορικές προσταγές τοϋ Κάντ.

Ό γιός μου γεννήθηκε όταν ήμουν τριάντα ενός,
σέ μαιευτήριο τής Όξφόρδης,
12 μίλια έξω από τήν πόλη,
δύο μήνες προτοϋ ύποστηρίξω τό διδακτορικό μου.
Ή κόρη μου έξι χρόνια άργότερα, στήν Άθήνα,
14 χιλιόμετρα μακριά από τό σπίτι μας.
Ό γιός μου χρειάστηκε δεκαπέντε ῶρες
γιά νά βγει από τήν κοιλιά τής μάνας του.
Ή κόρη μου δέκα λεπτά.
Στή γέννηση τοϋ γιοϋ μου
βρισκόμουν στό χειρουργείο επί τέσσερις ῶρες
και κρατοϋσα τό χέρι τής γυναίκας μου.
Στή γέννηση τής κόρης μου,
κοιτοϋσα τό ρολόι στόν προθάλαμο
και περίμενα μέ άγωνία
νά άκούσω τό όνομά μου στό μεγάφωνο.

Διαβάζω ένα βιβλίο
πού είναι κατά πενήντα έπτά χρόνια μεγαλύτερό μου,

καί ἀφορᾷ ἕναν ποιητὴ πού πέθανε
ἐκατό δύο χρόνια προτοῦ γεννηθῶ.
Ὁ ὑπολογιστής στὸν ὁποῖο γράφω
εἶναι ἐννιά χρονῶν,
τό κινητό μου δύο,
τό τετράδιο πού κρατάω σημειώσεις
τριῶν ἐβδομάδων.

Τὴν πρώτη φορά πού ἤπια Campari ἤμουν δεκατριῶν.
Τὴν πρώτη φορά (καί τελευταία) πού κάπνισα δεκατεσσάρων.
Τὴν πρώτη φορά πού ἔκανα ἔρωτα δεκαπέντε.
Τὴν ἔλεγαν Στέλλα καί δούλευε σπίτι μας.
Ἦταν δύο χρόνια μεγαλύτερή μου καί πολύ «περπατημένη».

Κάθε μέρα σκέφτομαι τὸν θάνατο.
Δέν τὸν σκεφτόμουν παλαιότερα.
Τὸν σκέφτομαι ἀπὸ τότε πού πέθαναν οἱ γονεῖς μου.
Τὸν σκέφτομαι ἀπὸ τότε πού φοράω κοστούμι
γιά νά πηγαίνω σέ κηδεῖες.

Κάνω διαρκῶς προσθαφαιρέσεις.
Ἄν πεθάνει κάποιος κοιτάζω ἀμέσως
νά δῶ πότε γεννήθηκε,
νά διαπιστώσω ἂν πρόλαβε νά χαρεῖ τὴ ζωὴ του.
Σκέφτομαι ὅτι ἂν εἶμαι τυχερός
(θέμα τύχης δέν εἶναι ὅλα;)
μπορεῖ νά φτάσω στὴν ἡλικία ἐκείνη
πού ἴσως νά ἔχω βαρεθεῖ πλέον νά μετράω τίς μέρες.
Ἴσως, γιατί τὴν ὥρα ἐκείνη ποιός ξέρει
ἂν θά χαμογελάω μέ ἱκανοποίηση
ἢ θά τρέμω ἀπὸ φόβο.

Ἄν πεθάνω αὔριο ὅμως,
μεθαύριο,

τήν ἐπόμενη εβδομάδα,
τόν ἄλλο μήνα,
δέν θά προλάβω
νά τῆς δώσω τά φιλιὰ πού τῆς χρωστάω,
νά τοῦ πῶ πόσο πολύ τόν ἀγάπησα,
νά τῆς πῶ πόσο πολύ μέ πλήγωσε,
δέν θά προλάβω
νά τούς ζητήσω συγγνώμη,
νά ἐξηγήσω τούς λόγους,
νά σφίξω τό πρόσωπό τους πάνω στό στήθος μου,
δέν θά προλάβω
νά ἐπαληθεύσω τούς ἀριθμούς,
τίς πράξεις,
τό ἀποτέλεσμα.

Ἦρθε ἡ ὥρα νά φύγεις, ξημέρωσε πλέον,
 ἐξάλλου ἡ νύχτα κύλησε ἀδιάφορα –
 τά κορίτσια μόνα τους ἦρθαν
 καί μόνα τους ἐπέστρεψαν στά δωμάτιά τους
 κι ἄς ξόδεψαν τρεῖς ὥρες στόν καθρέφτη
 γιά ν' ἀποφασίσουν ἂν θά βάψουν τά νύχια τους ρόζ ἢ πράσινα.
 Καλός ὁ Ἀμερικανός dj, δέν λέω,
 ἀλλά καί αὐτό τό διαρκές *remixing* ὕστερα ἀπό λίγο
 ἦτανε κάπως προβλέψιμο.
 Ὁ πατέρας σου θά προτιμοῦσε ἀπόψε
 (ἔχει καί πανσέληνο)
 ν' ἀκούει φυσικά Λού Ρήντ καί Τόμ Ουέιτς
 ἀλλά ἐσύ σωστά θ' ἀναφωνήσεις:
 «Μά αὐτός ἀνήκει σέ ἄλλη ἐποχή!»
 Ἔτσι συμβαίνει πάντοτε.
 Καί ὁ Γκίνσμπεργκ ὅταν ἐπισκέφτηκε τόν Πάουντ στή Βενετία,
 τοῦ ἔβαλε ν' ἀκούσει Beatles καί τόν ρώτησε ἂν τοῦ ἀρέσουν.
 Ὁ γέρο Ἔζ κούνησε ἐλαφρά τό κεφάλι του,
 ψιθυρίζοντας: «Προτιμῶ τόν Βιβάλντι».
 Δέν ἔχει σημασία
 ἂν αὐτός ὁ παράδεισος ἀποδείχθηκε πλαστός,
 ἀφοῦ αὔριο θά ὑπάρξουν ἄλλοι κι ἄλλοι,
 ἀκόμη πιό λαμπεροί,
 μέ μεγαλύτερες πισίνες καί περισσότερα ἡλιοκαμένα κορμιὰ
 νά λιχνίζονται φιλήδονα γύρω τους.
 Ἄλλοῦ βρίσκεται τό νόημα τῶν πραγμάτων:
 Τό πρῶι πού ξύπνησε καί σέ εἶδε νά κοιμᾶσαι ἤρεμος στό κρεβάτι
 σου

Ένιωσε βαθιά ανακουφισμένος και ήρθε και σέ φίλησε στο μάγουλο.
Μετά έφτιαξε καφέ, άνοιξε τόν ύπολογιστή, μπήκε στο YouTube
κι έβαλε τό “Is this Love”.
Ναί στο YouTube, και ναί, Μπόμπ Μάρλεϋ!

ECCE MATER

Ἐκείνη πού πέθανε
(ἔννια χρόνια τώρα)
δέν ἔχει ἔρθει οὔτε μία φορά στό ὄνειρά μου.

Ἄρνεϊται.

Δέν πιστεύω στό φαντάσματα
(ὁ Γέητς ἦταν τρελός)
ἀλλά κι ἂν πίστευα,
ἂν τήν καλοῦσα,
πάλι δέν θά ἔρχόταν.

Ὅταν τή φέρνω στόν νοῦ μου
τό πρόσωπό της εἶναι πάντα σκληρό,
γεμάτο βαθιές ρυτίδες,
τά μάτια της μέ κοιτοῦν μέ ἀποστροφή.
Τήν ἀκούω νά λέει σ' ἓνα ἀόρατο κοινό:
«Ἦθελε νά πεθάνω ὅσο πιό γρήγορα γίνεται,
νά γλιτώσει ἐπιτέλους ἀπό μένα,
ὁ καρκίνος τοῦ ἔκανε τό χατίρι,
δέν ἔχασε χρόνο».

Δέν μπορῶ νά μιλήσω σέ κανέναν
γι' αὐτή τή γυναίκα,
γιά τή νοσηρή ἀγάπη πού μάς ἔδενε.
Ὅ,τι καί νά γράψω θά εἶναι ψέμα.
Ξέρω πόσο ὕπουλες εἶναι οἱ λέξεις,
σέ ἀνακουφίζουν γιά λίγο,
γιά νά σ' ἐκδικηθοῦν ἀργότερα
μέ μεγαλύτερη μανία.
Ὅσο πιό ἐπίμονα τίς καλεῖς

τόσο πιο βαθιά σε περιφρονοῦν,
ὅπως ἐκείνη ἀλλωστε.

Παραίτοῦμαι.

ΕΡΩΤΑΣ ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΚΑΙ ΖΟΥΜΕΡΟΣ

“Ένα μήλο δίπλα σέ μιά κανάτα,
είναι άλλη μιά «νεκρή φύση»
πού περιμένει ύπομονετικά
τό πινέλο έμπειρου ζωγράφου
γιά νά ζωντανέψει πάνω στόν καμβά του.
“Ένα μήλο όμως στό στόμα τῆς αγαπημένης σου
είναι “an entirely different story”,
όπως θά ’λεγε καί ό Πέιτερ.
Καθώς βλέπεις τά αΐχμηρά της δόντια
νά μπήγονται μέ δύναμη στό λαμπερό λεϊτο κορμί του
καί στή συνέχεια τή γλώσσα της νά σκουπίζει
αργά, μέ κυκλικές κινήσεις τά χείλη,
ύγρά ακόμη από τή λαίμαργη έπαφή,
κάνεις αυτό πού έπιτάσσει ή στιγμή:
Μέ μιά άστραπιαία κίνηση τό άρπάζεις από τό στόμα της
καί τό χώνεις βίαια στό δικό σου,
γιά νά τῆς τό έπιστρέψεις λίγα δευτερόλεπτα μετά –
μισό.

Αυτό δέν είναι ό έρωτας;
Αυτά τά σημάδια του;